

EDITORIAL LEADERSHIP

Editor-in-Chief:

Zukhra Nishonova – DSc (Psychology), Professor

Deputy Editor:

Ranokhon Oripova – PhD (Pedology), Associate Professor
Uzbek National Institute of Musical Arts named after Yunus Rajabi

Editorial Board:

Amina Ruzikulova – PhD (Psychology), Associate Professor
Navoi State Pedagogical Institute

Amina Sultanova – PhD (Psychology), Associate Professor
Uzbekistan National Pedagogical University named after Nizami

Azam Gaybullaev – PhD (Psychology), Associate Professor
Bukhara State Pedagogical Institute

Dilnoza Kodirova – PhD (Psychology)
Bukhara State University

Gulbakhor Yadgarova – PhD (Psychology), Associate Professor
Bukhara State Pedagogical Institute

Khabiba Yusupova – PhD (Pedology), Associate Professor
University of Tashkent for Applied Sciences

Lola Iliyeva – PhD (Psychology), Associate Professor
Tashkent Institute of Chemical Technology

Mirzokhid Yunusov – PhD (Pedology), Senior Lecturer
Fergana State University

Nasibakhon Akhmedova – PhD (Pedology), Associate Professor
Fergana Region Pedagogical Skills Center

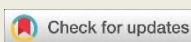
Nilufar Akhmedova – PhD (Pedology)
Customs Institute of the State Customs Committee

Ozodakhon Urinova – PhD in (Pedology), Associate Professor
Fergana State University

Rano Ismaylova – PhD (Psychology), Associate Professor
Alfraganus University

Sarvinoz Kosimova – PhD (Psychology), Associate Professor
Bukhara State University

Shuhrat Kudayberganov – PhD (Pedology), Associate Professor
Urgench State Pedagogical Institute

PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR TEACHING THE WORKS OF REPRESENTATIVES OF THE KHOREZM LITERARY ENVIRONMENT IN LITERATURE LESSONS

Dilrabo Sagatova¹.

¹ Doctoral Student, Department of Pedagogy and Psychology, Urgench State University named after Abu Rayhan Beruni, Urgench, Uzbekistan.

 <https://doi.org/10.5281/zenodo.20163367>

Key words: *khorezm literary environment, literature education, pedagogical technologies, interactive methods, artistic-aesthetic thinking, innovative education, national literary heritage, independent thinking.*

ABSTRACT

This article examines the teaching of the works of representatives of the Khorezm literary environment in literature lessons through modern pedagogical technologies. The purpose of the study is to identify the didactic potential of innovative methods in effectively conveying the Khorezm literary heritage to students and developing their artistic-aesthetic thinking, independent reasoning, and analytical competencies. The study employs literary-analytical, comparative, pedagogical observation, and methodological generalization methods. The article substantiates that the use of interactive methods, clustering, the INSERT technique, problem-based learning, project work, group discussion, multimedia tools, and electronic resources contributes to a deeper understanding of the works of representatives of the Khorezm literary environment. The findings show that such approaches foster students' historical memory, national self-awareness, artistic taste, and creative thinking. The study concludes that teaching the Khorezm literary heritage through innovative educational technologies is an important factor in enhancing the effectiveness of literature education.

ADABIYOT DARSLARIDA XORAZM ADABIY MUHITI NAMOYANDALARI IJODINI O'QITISHNING PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Kalit so'zlar: *xorazm adabiy muhiti, adabiyot ta'limi, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, badiiy-estetik tafakkur, innovatsion ta'lim, milliy adabiy meros, mustaqil fikrlash*

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish masalasi tadqiq etiladi. Tadqiqotning maqsadi Xorazm adabiy merosini o'quvchilarga samarali yetkazish, ularning badiiy-estetik tafakkuri, mustaqil fikrlashi va tahliliy kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion metodlarning didaktik imkoniyatlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqotda adabiy-tahliliy, qiyosiy, pedagogik kuzatuv hamda metodik umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Maqolada interfaol metodlar, klaster, insert, muammoli ta'lim, loyihaviy ishlar, guruhli munozara, multimedia vositalari va elektron resurslardan foydalanish Xorazm adabiy muhiti vakillari ijodini chuqur o'zlashtirishga xizmat qilishi asoslanadi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, bunday yondashuvlar o'quvchilarda tarixiy xotira, milliy o'zlikni anglash, badiiy did va ijodiy tafakkurni shakllantiradi. Xulosa sifatida Xorazm adabiy merosini innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali o'qitish adabiyot ta'limi samaradorligini oshirishning muhim omili ekani ta'kidlanadi.

Bugungi kunda adabiyot darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning adabiy jarayonlarni chuqur va sifatli o'zlashtirishiga, shuningdek, ularning tanqidiy hamda ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish an'anaviy dars metodlarini mazmunan boyitish, ta'lim jarayonini interfaol, samarali va o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi. Zamonaviy adabiyot ta'limida faqat an'anaviy o'qish va tahlil qilish usullari bilan cheklanib qolmasdan, ko'rgazmali, interaktiv, muammoli ta'lim, klaster, jamoaviy ish, guruhli bahs, didaktik o'yinlar hamda ijodiy loyihalardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Aynan bunday yondashuvlar orqali o'quvchilar Xorazm adabiy muhiti va uning yetuk namoyandalari haqidagi bilimlarni egallash bilan birga, badiiy tafakkur, nutq madaniyati, mustaqil fikrlash va tahliliy yondashuv ko'nikmalarini ham shakllantiradilar.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Xorazm adabiy muhiti o'z davrida Al-Xorazmiy, Mahmud Zamaxshariy, Najmiddin Kubro, Ogahiy, Feruz, Avaz Otari, Muhammad Rahimxon II, Komil Xorazmiy kabi adiblar, ulamolar va mutafakkirlarning boy ijodiy hamda ilmiy merosi bilan tanilgan [1, B.188]. Ularning asarlari hayotni teran anglash, xalqimizning ma'naviyati va madaniyatini o'rganish hamda yuksaltirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur namoyandalar tomonidan yaratilgan asarlar asrlar davomida xalqimiz ongiga chuqur singib, zamonaviy adabiyot rivoji uchun mustahkam zamin bo'lib xizmat qilgan [2, B.148]. Shu bois o'quvchilarga nafaqat ushbu ijodkorlarning hayoti va merosini, balki ularning asarlarining bugungi ma'naviy hayotimizdagi o'rnini ham keng yoritib berish muhim ilmiy-pedagogik vazifa hisoblanadi [3, B.235]. Adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy tafakkur yuritish hamda egallangan bilimlarni amaliyotga tatbiq etish qobiliyatini rivojlantiradi. Ayniqsa, Xorazm adabiy muhiti namoyandalarining tanqidiy, badiiy-estetik tafakkur namunalari, falsafiy mushohadalari, insonparvarlik mezonlari va axloqiy qadriyatlarni teran ifodalovchi asarlarini chuqur o'rganish va o'rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar samarali didaktik vosita sifatida namoyon bo'ladi [4, B.13]. Masalan, guruhlarda ishlash metodi orqali o'quvchilar Ogahiy lirikasi yoki Komil Xorazmiy she'riyati asosida ijtimoiy, ma'naviy va axloqiy masalalarni erkin muhokama qilish, muammolarni mustaqil tahlil etish imkoniyatiga ega bo'ladilar [5, B.214].

Bunday yondashuv o'quvchilarda ilgari surilgan g'oyani mustaqil anglash, uni boshqa adabiy asarlar bilan qiyoslash, zamonaviy hayot bilan bog'lash hamda real voqelik nuqtayi nazaridan talqin qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, "insert", "umumiy davra" kabi interfaol metodlardan foydalanish har bir o'quvchining dars jarayonida faol ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi. Dars davomida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari asarlaridan parchalar o'qiladi, ma'ruzalar va chiqishlar tayyorlanadi, ijodiy topshiriqlar bajariladi [6, B.452].

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ma'lumki, adabiyot darslarida shoir va yozuvchilarning hayoti hamda ijodini o'rganish faqat fakt va ma'lumotlarni yod olish bilan cheklanmasligi lozim. Bu jarayon o'quvchining badiiy matni shaxsiy hayotiy tajribasi bilan bog'lashiga, mustaqil munosabat bildirishiga va o'z qarashlarini shakllantirishiga xizmat qilishi zarur. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari aynan shu maqsadni amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Masalan, klaster metodidan foydalanish orqali o'quvchilar Xorazm adabiy muhiti namoyandalarining ijodini, ularning asarlari mazmunini hamda adabiy muhitga qo'shgan hissasini tizimli ravishda tahlil qiladilar. Elektron darsliklar, onlayn platformalar, virtual ekskursiyalar va multimedia resurslaridan foydalanish esa Xorazm adabiy muhiti vakillari merosini zamonaviy talqin asosida, keng ko'lamda o'rganishga yordam beradi. Bunday yondashuv orqali ijodkorlarning yashagan davri, hayoti, asarlarining ijtimoiy va ma'naviy ahamiyati aniq va dalillarga asoslangan holda yoritiladi. Natijada o'quvchilarda adabiy bilim bilan birga tarixiy savodxonlik, milliy o'zlikni anglash hamda badiiy-estetik did shakllanadi.

Bugungi talabga yo'naltirilgan ta'lim muhitida Xorazm adabiy muhitini rolli o'yinlar, debat, mini-loyiha, portfoliyo, muammoli vaziyatlar kabi interaktiv metodlar asosida o'qitish o'quvchilarni ta'lim jarayoniga faol jalb etadi. Bunday metodlar har bir ishtirokchida mustaqil fikrlash, ijtimoiy faollik, o'z pozitsiyasini asoslash va himoya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, ilg'or pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z savollariga asosli javob topish, tahliliy va ijodiy topshiriqlarda erkin ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Xorazmdan yetishib chiqqan ijodkorlarning badiiy merosi bugungi jamiyatimiz uchun ham nihoyatda ahamiyatlidir. Ularning asarlarida yurtga muhabbat, insonparvarlik, adolat, sadoqat va ezgulikka intilish g'oyalari yetakchi o'rin tutadi. Bu g'oyalar o'quvchilar qalbida ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Mazkur badiiy merosni har bir avlodga zamonaviy shaklda yetkazishda o'qituvchining metodik mahorati, pedagogik salohiyati hamda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish kompetensiyasi alohida ahamiyatga ega [7, B.333]. Adabiyot darslarida xorazmlik adiblar ijodiga bag'ishlangan maxsus loyihalar, tadbirlar va ijodiy bellashuvlarni tashkil etish zamonaviy ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bunday loyihalar o'quvchilarda ijodkorlik, notiqlik va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qituvchi darsni yangi metodik vositalar bilan boyitib borgani sari o'quvchilarning fanga, milliy adabiy merosga bo'lgan qiziqishi va hurmati ortadi. Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslar, ayniqsa, Xorazm adabiy muhitining o'ziga xos hayotiy va badiiy yo'nalishlarini ochib berishda muhim ahamiyatga ega. Bunday darslarda o'quvchilar asarlarni nafaqat o'rganadilar, balki ularni tahlil qiladilar, bugungi hayot bilan bog'laydilar hamda mualliflarning jamiyat taraqqiyotiga qo'shgan hissasini teran anglaydilar. Bu esa zamonaviy yoshlarni ma'naviy jihatdan yetuk, estetik qarashga ega va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Shuningdek, xorazmlik adiblar ijodiga oid darslarda slaydlar, videoroliklar va audio materiallardan foydalanish dars jarayonining badiiy-estetik mazmunini kuchaytiradi, o'quvchilar tafakkurini faollashtiradi. Har bir dars innovatsion yondashuv asosida tashkil etilganda o'quvchilarda bilim olishga, mustaqil tahlil qilishga va izlanishga bo'lgan qiziqish kuchayadi. Xorazm adabiy muhiti milliy madaniy merosimizning muhim tarkibiy qismi sifatida o'quvchilar qalbida g'urur va iftixor tuyg'usini shakllantirishda ham alohida o'rin tutadi. Demak, adabiyot darslarida xorazmlik adiblar ijodini o'qitish texnologiyalarini takomillashtirish, ularning hayoti va asarlarini yangicha yondashuvlar asosida tahlil qilish adabiyot ta'limini zamon talablari asosida rivojlantirishga xizmat qiladi [8, B.25]. Adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish muhim ilmiy-metodik ahamiyatga ega. Bu yo'nalishda, avvalo, o'quvchilarda tarixiy va badiiy tafakkurni rivojlantirish, Vatanimiz madaniy merosiga hurmat tuyg'usini shakllantirish asosiy maqsadlardan biri hisoblanadi. Xorazm adabiy muhiti vakillarining ijodini o'rganish orqali o'quvchilar nafaqat ularning asarlari, balki ijodkorlarni shakllantirgan ijtimoiy-tarixiy sharoit, adabiy an'ana va madaniy muhit haqida ham keng tasavvur hosil qiladilar. Dars jarayonida interaktiv metodlar, klaster, insert, konseptual xaritalar va loyihaviy metodlardan foydalanish o'quvchilarni mustaqil izlanishga, tahlil qilishga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. Jumladan, mashhur xorazmiy shoir va mutafakkirlarning hayoti va ijodi o'rganilganda, ularning asarlaridagi asosiy g'oya, badiiy xususiyatlar va ilmiy-ma'rifiy meros zamonaviy davr bilan bog'langan holda muhokama qilinadi. Bu jarayonda guruhlarda ishlash, munozara, fikr almashish, videorolik yoki sahna ko'rinishlarini tashkil etish o'quvchilarda ijodiy yondashuvni rivojlantirishga xizmat qiladi. O'quvchilar asarlarni faqat o'qish va yod olish bilangina emas, balki ular asosida savol-javoblar tashkil etish, tahliliy mashg'ulotlar o'tkazish, ma'ruza va esse yozish orqali fikr yuritish hamda tadqiqot olib borishga yo'naltiriladi. Ayniqsa, elektron darsliklar, raqamli resurslar va zamonaviy axborot texnologiyalari asosida mustaqil izlanish olib borish o'quvchilarga Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodining o'ziga xos jihatlarini aniqlash, ularni bugungi adabiy jarayon bilan qiyoslash imkonini beradi.

Darslarni innovatsion texnologiyalar yordamida tashkil etish bilimlarning chuqur va barqaror o'zlashtirilishiga yordam beradi. Masalan, loyihaviy ishlar orqali o'quvchilar Xorazm adabiy muhitiga oid yangi ma'lumotlarni izlab topish, mini-taqdimotlar tayyorlash, infografikalar orqali o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Munozara va rolli o'yinlar esa ularni faol ishtirokchi, mustaqil fikrlovchi va ijodiy yondashuvga ega shaxs sifatida shakllantiradi. Umuman olganda, adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalarini o'rganishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish ijodiy va tanqidiy tafakkurni, mustaqil ta'lim olish ko'nikmasini hamda badiiy-estetik didni rivojlantiradi. Bu esa yosh avlodni yurtga muhabbat, milliy madaniyatga hurmat, or-nomus va g'urur ruhida tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini adabiyot darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Innovatsion yondashuvlar, xususan, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyihaviy va muammoli ta'lim elementlarining tizimli qo'llanilishi o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtiradi, ularning mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv va ijodiy tafakkur kompetensiyalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, Xorazm adabiy muhiti vakillarining boy badiiy-estetik merosini o'rganish jarayonida o'quvchilarda milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotira va ma'naviy-axloqiy qadriyatlarga sodiqlik kabi muhim kompetensiyalar shakllanadi. Bu esa adabiyot ta'limining strategik maqsadlari – barkamol, mustaqil fikrlovchi va yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalash jarayoniga bevosita xizmat qiladi.

Tadqiqot doirasida olingan natijalar asosida aytish mumkinki, Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maqsadga yo'naltirilgan holda integratsiyalash o'quvchilarning badiiy-estetik tafakkurini chuqurlashtirish, ularning refleksiv va analitik faoliyatini kuchaytirish, shuningdek, mustaqil ta'lim olish kompetensiyalarini shakllantirishda yuqori didaktik samaradorlikni ta'minlaydi. Xorazm adabiy merosini innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida o'qitish adabiyot ta'limini modernizatsiyalashning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning intellektual salohiyati va ma'naviy yetukligini oshirish, milliy madaniy merosga ongli munosabatni shakllantirish hamda ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning interdisiplinar yondashuv asosida ishlash bo'yicha kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, o'quv-metodik materiallarni yangilash hamda tajriba-sinov ishlarini kengaytirish mazkur yondashuvning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur maqolada ilgari surilgan ilmiy-pedagogik mulohazalar shuni ko'rsatadiki, adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o'qitish jarayoni faqat adabiy matnlarni o'qish, yod olish yoki tarixiy-biografik ma'lumotlarni yetkazish bilan cheklanmasligi lozim. Aksincha, ushbu jarayon o'quvchilarda badiiy-estetik tafakkur, tarixiy xotira, milliy o'zlikni anglash, mustaqil tahlil qilish va ijodiy fikrlash kompetensiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan kompleks ta'limiy faoliyat sifatida tashkil etilishi zarur. Xorazm adabiy muhiti vakillari – Al-Xorazmiy, Mahmud Zamaxshariy, Najmiddin Kubro, Ogahiy, Feruz, Avaz Otar, Muhammad Rahimxon II, Komil Xorazmiy kabi mutafakkir va ijodkorlarning ilmiy, ma'rifiy hamda badiiy merosi o'quvchilarning ma'naviy kamoloti uchun muhim tarbiyaviy manba hisoblanadi. Ularning asarlarida ifodalangan insonparvarlik, adolat, sadoqat, ezgulikka intilish va Vatanga muhabbat g'oyalari yosh avlodning axloqiy qarashlarini boyitishda alohida ahamiyatga ega.

Tadqiqot mazmunidan kelib chiqib aytish mumkinki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar Xorazm adabiy merosini o'qitish samaradorligini oshirishning muhim didaktik omilidir. Interfaol metodlar, klaster, insert, konseptual xaritalar, muammoli ta'lim, guruhli bahs, rolli o'yinlar, mini-loyihalar, portfoliyo, multimedia vositalari, elektron darsliklar va virtual resurslardan foydalanish o'quvchilarni dars jarayonining faol subyektiga aylantiradi. Bunday yondashuvlar adabiy asar mazmunini chuqurroq anglash, uni ijtimoiy-tarixiy sharoit, milliy qadriyatlar va bugungi hayot bilan bog'liq holda talqin qilish imkonini beradi. Natijada o'quvchilar matnni tayyor bilim sifatida qabul qilmay, balki uni tahlil qiluvchi, baholovchi va mustaqil xulosa chiqaruvchi shaxs sifatida shakllanadi. Bu esa adabiyot ta'limining mazmunini yangilash, uni zamon talablariga moslashtirish va ta'lim jarayonini sifat jihatidan yuqori bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi.

Maqolada bayon etilgan fikrlar asosida adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maqsadli, tizimli va mavzu mazmuniga mos holda qo'llash zarur, degan xulosaga kelish mumkin. Dars jarayonida o'quvchilarning mustaqil izlanishi, tahliliy fikrlashi va ijodiy yondashuvini kuchaytirish uchun klaster, insert, muammoli vaziyat, guruhli munozara, rolli o'yin, loyiha va portfoliyo kabi metodlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, Xorazm adabiy muhiti vakillarining hayoti va ijodini o'rganishda elektron darsliklar, slaydlar, videoroliklar, audio materiallar, virtual ekskursiyalar va boshqa multimedia resurslarini dars mazmuniga uzviy bog'lash lozim. O'quvchilarning ijodiy faolligini oshirish uchun xorazmlik adiblar merosiga bag'ishlangan maxsus loyihalar, ijodiy bellashuvlar, mini-taqdimotlar va tahliliy topshiriqlarni tashkil etish samarali natija beradi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning adabiy bilimlarini mustahkamlash bilan birga, ularda milliy madaniy merosga hurmat, badiiy-estetik did, tarixiy savodxonlik va mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qosimov B. Xorazmiylar: ilmiy-tahliliy maqolalar. – Nukus: Qaraqalpaq, 2012. – 188 b.
2. Jumaxo'ja N., Adizova I. So'z din baqaliroq yodgor yo'qdir. – Toshkent: O'zbekiston, 1995. – 148 b.
3. Abduraxmonov D. Xorazm adabiy muhiti va uning namoyandalari. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 2006. – 235 b.
4. Valixo'jayev B., Xolmatov Sh. O'zbek adabiy tanqidi tarixi. 1-qism. – Samarqand, 1983. – 13 b.
5. Aminov A. Ogahiyning hayoti va ijodi. – Urganch: Mumtoz so'z, 2011. – 214 b.
6. Bekchanov A. O'zbekiston adabiyoti tarixi. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2008. – 452 b.
7. G'aniyev O. Adabiy muhit va an'ana. – Toshkent: Sharq, 2009. – 333 b.
8. Ismoilova G. Feruz davri Xorazm adabiy muhiti. Filologiya fanlari nomzodi dissertatsiyasi. – Toshkent: Fan, 1995. – 25 b.

ILMIY TAQRIZ

“Adabiyot darslarida Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o‘qitish texnologiyalari” mavzusidagi maqola bugungi adabiyot ta’limida milliy adabiy merosni zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida o‘rgatish masalasiga bag‘ishlangan bo‘lib, o‘zining dolzarbligi, ilmiy-amaliy yo‘nalishi va metodik ahamiyati bilan e’tiborga loyiqdir. Muallif maqolada Xorazm adabiy muhiti vakillari ijodini o‘quvchilarga samarali yetkazish, ularning badiiy-estetik tafakkuri, mustaqil fikrlashi, tarixiy xotirasi va milliy o‘zlikni anglash kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarning o‘rnini yoritishga harakat qilgan.

Maqolaning ilmiy yangiligi, avvalo, Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodini o‘qitish jarayonini zamonaviy ta’lim texnologiyalari bilan bog‘liq holda talqin etishida namoyon bo‘ladi. Muallif Al-Xorazmiy, Mahmud Zamaxshariy, Najmiddin Kubro, Ogahiy, Feruz, Avaz Otar, Muhammad Rahimxon II, Komil Xorazmiy kabi mutafakkir va ijodkorlar merosini adabiyot darslarida faqat tarixiy-biografik ma’lumot sifatida emas, balki o‘quvchilarning tahliliy, ijodiy va ma’naviy kamolotini ta’minlovchi muhim didaktik manba sifatida ko‘rsatadi. Bu yondashuv mavzuning ilmiy-metodik ahamiyatini oshiradi.

Maqolaning dolzarbligi zamonaviy ta’limda o‘quvchi shaxsiga yo‘naltirilgan, interfaol va kompetensiyaviy yondashuvlarning kuchayib borayotgani bilan belgilanadi. Adabiyot darslarida klaster, insert, muammoli ta’lim, guruhli munozara, rolli o‘yin, loyiha, portfoliyo, multimedia vositalari va elektron resurslardan foydalanish zarurati maqolada asosli ravishda bayon etilgan. Bu jihatlarda milliy adabiy merosni zamonaviy o‘quv jarayoniga integratsiya qilish imkoniyatlarini ochib beradi.

Maqolaning amaliy ahamiyati shundaki, unda ilgari surilgan fikrlar adabiyot o‘qituvchilari, metodistlar va pedagogika yo‘nalishidagi tadqiqotchilar uchun foydali bo‘lishi mumkin. Xususan, Xorazm adabiy muhiti vakillari ijodini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanish, o‘quvchilarni mustaqil izlanish va ijodiy tahlilga yo‘naltirish bo‘yicha berilgan mulohazalar dars jarayonida amaliy qo‘llanishi mumkin. Tadqiqot metodologiyasi adabiy-tahliliy, qiyosiy, pedagogik kuzatuv va metodik umumlashtirish yondashuvlariga asoslangan.

Maqolada mavzuga oid adabiyotlarga murojaat qilingan, Xorazm adabiy muhiti namoyandalari ijodining ta’limiy va tarbiyaviy imkoniyatlari ochib berilgan. Natijalarning ishonchliligi muallifning ilmiy manbalarga tayanishi, mavzu doirasidagi metodik yondashuvlarni izchil tahlil qilishi hamda xulosalarni maqola mazmunidan kelib chiqib shakllantirgani bilan izohlanadi.

Maqolaning kuchli jihatlari sifatida mavzuning dolzarbligi, milliy adabiy merosga ilmiy-pedagogik yondashuv, zamonaviy texnologiyalar bilan bog‘liqlik, xulosalarning amaliy yo‘naltirilganligi va ilmiy uslubning umumiy izchilligini ko‘rsatish mumkin. Shu bilan birga, ayrim o‘rinlarda metodlarning amaliy samaradorligini aniq misollar, dars modeli yoki tajriba natijalari asosida yanada kengroq asoslash maqolaning ilmiy qiymatini oshirgan bo‘lardi.

Xulosa qilib aytganda, maqola ilmiy va amaliy jihatdan ahamiyatli, mavzusi dolzarb, mazmuni adabiyot ta’limi metodikasi talablariga mos. Unda ilgari surilgan fikrlar adabiyot darslarini modernizatsiyalash va Xorazm adabiy merosini samarali o‘qitishga xizmat qiladi. Shu sababli maqolani IMFAKTOR ilmiy jurnalida chop etishga tavsiya etiladi.

Disclaimer ©

This editorial review has been prepared by the Editorial Board of the *Journal of Pedagogical & Psychological Studies* for the purposes of internal editorial assessment and quality assurance within the journal’s publication process. This review is intended to provide an analytical overview of the scientific content, methodological approach, and thematic relevance of the submitted work. It does not constitute peer review, does not replace independent expert evaluation, and should not be interpreted as reflecting the personal views of the author(s) or as representing the official position of the journal. The Editorial Board assumes no responsibility for the implementation, interpretation, or consequences of any observations, comments, or analytical conclusions contained in this review. The review may include content generated with the assistance of artificial intelligence tools used for editorial support purposes.

This editorial review is provided solely to enhance transparency in the editorial process and to support the maintenance of academic and publication standards.